

Sygn. akt: I Cgg 12/13

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 20 marca 2014 roku

Sąd Okręgowy w Gliwicach I Wydział Cywilny

w składzie następującym:

Przewodniczący:	SSO Katarzyna Banko
Protokolant:	Julia Piątek

po rozpoznaniu w dniu 11 marca 2014 roku w Gliwicach

sprawy z powództwa M. L. (1)

przeciwko (...) S.A. w K.

o naprawienie szkody

1. nakazuje pozwanej (...) S.A. w K. wykonanie napraw w budynku mieszkalnym położonym w R. przy ulicy (...) poprzez:

- a. przeprowadzenie robót posadzkowych, tj. zerwanie podłóg drewnianych z legarami, poziomowanie podłogi styropianem, wykonanie szlichty cementowej 4 – 5 cm, ułożenie nowych posadzek z paneli podłogowych na piance w poziomie parteru, a w poziomie piętra- wymianie starych desek podłogowych na płytach OSB, skucie posadzek betonowych i częściowo podłoga w piwnicach po stronie zachodniej oraz wykonanie nowych posadzek z poziomowaniem spadku z uwzględnieniem wychylenia,
- b. przeprowadzenie robót murowych i tynkowych (naprawa pęknięć ścian, stropów, tynków),
- c. wykucie drzwi i ich zabudowę z uwzględnieniem nowego poziomu podłóg,
- d. wykucie okien i ich zabudowę z uwzględnieniem geometrii otworów,
- e. przeprowadzenie robót instalacyjnych związanych z wyżej opisanymi naprawami oraz regulację instalacji c.o.,
- f. wykonanie robót malarskich,
- g. przeprowadzenie naprawy zewnętrznych pęknięć murów, schodów wejściowych, tarasu, regulację rynien i rur spustowych;

2. oddala powództwo w pozostałym zakresie;

3. nakazuje pobrać od pozwanej (...) S.A. w K. na rzecz Skarbu Państwa – Sądu Okręgowego w Gliwicach kwotę 5.093,00 (pięć tysięcy dziewięćdziesiąt trzy) złote tytułem nieuiszczonej opłaty sądowej.

SSO Katarzyna Banko

UZASADNIENIE

Powódka M. L. (1) domagała się zobowiązania pozwanej (...) S.A. w K. do naprawienia szkody wyrządzonej w budynku mieszkalnym położonym w R. przy ulicy (...) poprzez przywrócenie stanu poprzedniego bądź zapłatę odszkodowania, w przypadku gdyby z uwagi na konstrukcję budynku rektyfikacja była niemożliwa, a koszt odwodnienia – znaczny oraz wniosła o naprawienie szkody w zabudowaniach gospodarczych i ogrodzeniu.

W uzasadnieniu powyższego żądania powódka podała, że wskutek ujawniających się wpływów bezpośrednich oraz pośrednich dokonanej eksploatacji górniczej pozwanej powstała szkoda opisana w piśmie z dnia 29 marca 2013r. skierowanym do pozwanej. Na powyższe pismo pozwana nie udzieliła odpowiedzi i tym samym obligatoryjny warunek postępowania ugodowego został wyczerpany.

Pozwana (...) S.A. w K. wniosła o oddalenie powództwa oraz zasądzenie od powódki na rzecz pozwanej kosztów procesu, w tym zwrotu kosztów zastępstwa procesowego według norm prawem przepisanych.

W uzasadnieniu powyższego stanowiska pozwana podała, że nie kwestionuje, iż na nieruchomości powodów istnieje konieczność wykonania remontów mających na celu usunięcie skutków prowadzonej przez pozwaną eksploatacji górniczej. W dniu 26 czerwca 2012r. odbyła się wizja lokalna na nieruchomości powódki, podczas której został spisany protokół stwierdzonych uszkodzeń. W protokole tym, zatwierdzonym również przez samą powódkę został ustalony zakres uszkodzeń oraz sposób ich naprawy, ale nie było w nim mowy o konieczności przeprowadzenia rektyfikacji obiektu. Projekt przesłanej powódce ugody również nie dotyczył konstrukcyjnego pionowania obiektu, gdyż nie było o tym mowy w dotychczasowych ustaleniach stron. Również w piśmie z dnia 08 czerwca 2012r. powódka wносиła wyłącznie o naprawienie szkody w postaci pęknięć ścian nośnych wewnątrz budynku. Na pismo powódki z dnia 29 marca 2013r. pozwana odpowiedziała pismem z dnia 04 kwietnia 2013r.

Sąd ustalił, co następuje:

Powódka M. L. (1) z domu S. jest właścicielką zabudowanej budynkiem mieszkalnym nieruchomości położonej w R., obejmującej działki o numerach (...) o powierzchni 0.35.62 ha, dla której Sąd Rejonowy w Rudzie Śląskiej prowadzi księgę wieczystą KW Nr (...). W budynku została ustanowiona odrębna własność trzech lokali mieszkalnych, przy czym powódka jest właścicielką wszystkich powyższych lokali. (dowód: odpisy ksiąg wieczystych prowadzonych przez Sąd Rejonowy w Rudzie Śląskiej KW Nr (...), KW Nr (...), KW Nr (...), KW Nr (...) k. 12 –22, kserokopia odpisu skróconego aktu małżeństwa k. 11)

Pismem z dnia 08 czerwca 2012r. powódka M. L. (1) zwróciła się do pozwanej (...) S.A. w K. o naprawienie szkód w budynku mieszkalnym położonym w R. przy ulicy (...) w postaci pęknięć ścian nośnych wewnątrz budynku. W dniu 26 czerwca 2012r. odbyła się wizja lokalna na nieruchomości powódki, podczas której został spisany protokół stwierdzonych uszkodzeń. W protokole tym został ustalony zakres uszkodzeń oraz sposób ich naprawy. Pismem z dnia 29 marca 2013r. powódka zwróciła się do pozwanej (...) S.A. w K. o naprawienie szkody polegającej na wychyleniu z pionu obiektów budowlanych położonych w R. przy ulicy (...) poprzez ich rektyfikację. Na powyższe pismo pozwana odpowiedziała pismem z dnia 04 kwietnia 2013r. (dowód: pismo powódki z dnia 08 czerwca 2012r. k. 27, protokół z dnia 26 czerwca 2012r. k. 28, pismo powódki z dnia 29 marca 2013r. k. 4, pismo pozwanej z dnia 04 kwietnia 2013r. k. 30)

Biegły sądowy Z. F. dokonał pomiaru wychylenia ścian zewnętrznych w narożnikach budynku położonego w R. przy ulicy (...) ustalając, że:

- ściana frontowa (południowa) wychylona jest w narożniku SE w kierunku na S o wielkość $T = 3\text{mm/m}$, natomiast w narożniku SW o wielkości $T = 12\text{mm/m}$ na N,

- ściana zachodnia wychylona jest w narożniku SW o wartość $T = 11\text{mm/m}$ w kierunku W, natomiast w narożniku NW o wielkość 19 mm/m w kierunku na W,
- ściana północna wychylona jest w narożniku NW wychylona jest o $T = 10\text{ mm/m}$ w kierunku na N, w narożniku NE wychylenie tej ściany wynosi $T = 4\text{ mm/m}$ w kierunku na S,
- ściana wschodnia budynku wychylona jest w narożniku NE o wartość $T = 14\text{ mm/m}$ w kierunku na W, zaś w narożniku SE wychylenie wynosi $T = 8\text{mm/m}$ na W.

Z uwagi na wychylenie ścian uciążliwości użytkowania budynku (wg kryteriów G.I.G. w Katowicach) wynoszą dla poszczególnych jego części: uciążliwość nieodczuwalną, małą lub średnią. Ponadto biegły dokonał pomiaru ścian przybudówki, które również mieszczą się w przedziale uciążliwości średnich. Biegły dokonał także pomiaru nachylenia gzymsu (cokołu) istniejącego wokół budynku ustalając, że wychylenie to wynosi $T = 20\text{m}$ czyli należy do przedziału uciążliwości dużej. Ponadto biegły stwierdził, że na nieruchomości powódki brak jest innych zabudowań o charakterze stałym niż budynek mieszkalny. Kilkanaście metrów od budynku mieszkalnego znajduje się blaszany garaż (bez fundamentów łączących trwale obiekt z gruntem). Po stronie zachodniej budynku istniała w przeszłości szopa drewniana (budynek gospodarczy), o czym świadczą pozostałości jej fragmentów na terenie nieruchomości oraz ślady farby na ścianie zachodniej budynku mieszkalnego. (dowód: opinie biegłego sądowego Z. F. k.64 – 83, 114 - 116)

Biegła sądowa M. L. (2) podała, że w budynku powódki poza wychyleniem występują również inne uszkodzenia przyczynowo związane z wpływami eksploatacji górniczej, do których zaliczyła:

- spękania na ścianach i stropach w pomieszczeniach piwnic, parteru i piętra,
- spękania nadproży,
- spękania w fasetach,
- spękania posadzek cementowych w piwnicy,
- pęknięcia płytek okładzinowych na ścianach w kuchni na parterze,
- uszkodzenia w postaci pęknięć schodów wejściowych oraz ścianki murowanej przy schodach,
- spękania ścian po stronie zewnętrznej.

Uszkodzeniami pochodnymi od wychylenia są:

- deformacja stolarki okiennej i drzwiowej,
- rozregulowanie poziomów podłóg i posadzek,
- rozregulowanie spadków w rynnach.

Na obecny stan techniczny budynku złożyło się kilka czynników takich jak:

- zaniedbania konserwacyjne,
- wpływ czasu i czynników atmosferycznych,
- wpływ eksploatacji górniczej.

Z opinii biegłego sądowego Z. F. wynika, że wychylenie budynku zalicza się do wychyleń o średniej uciążliwości. W takim wypadku Główny Instytut Górnictwa podaje, że możliwe są dwa warianty naprawy:

- wykonanie prac naprawczych mających na celu zmniejszenie uciążliwości użytkowania budynku polegające na poziomowaniu podłóg, przywracaniu właściwych spadków posadzek, tarasów i rynien oraz wyregulowaniu stolarki

lub

- rektyfikacja budynku przy pomocy podnośników.

Stan techniczny opiniowanego budynku wyklucza wykonanie rektyfikacji budynku. Rektyfikacja tego budynku byłaby obciążona dużym ryzykiem wykonawczym z uwagi na wiek, charakter i stan podpiwniczenia, naturalne zużycie elementów konstrukcyjnych budynku, w szczególności fundamentu i stropów. W związku z powyższym naprawa budynku powinna polegać na :

- przeprowadzeniu robót posadzkowych, tj. zerwaniu podłóg drewnianych z legarami, poziomowaniu podłogi styropianem, wykonaniu szlichty cementowej 4 – 5 cm, ułożeniu nowych posadzek z paneli podłogowych na piance w poziomie parteru, a w poziomie piętra wymianie starych desek podłogowych na płytach OSB, skuciu posadzek i betonowych i częściowo podłoga w piwnicach po stronie zachodniej oraz wykonaniu nowych posadzek z poziomowanie spadku z uwzględnieniem wychylenia,
- przeprowadzeniu robót murowych i tynkowych (naprawa pęknięć ścian, stropów, tynków),
- wykuciu drzwi i ich zabudowę z uwzględnieniem nowego poziomu podłóg,
- wykuciu okien i ich zabudowę z uwzględnieniem geometrii otworów,
- przeprowadzeniu robót instalacyjnych związanych z wyżej opisanymi naprawami oraz regulacji instalacji c.o.,
- wykonaniu robót malarskich,
- przeprowadzeniu naprawy zewnętrznych pęknięć murów, schodów wejściowych, tarasu, regulacji rynien i rur spustowych.

Koszt powyższych napraw według cen z IV kwartału 2013r. wynosił 101.845,54 zł. W aktualnym stanie technicznym budynku naprawa uszkodzeń pochodzenia górniczego powinna być wykonana łącznie z pracami remontowymi i modernizacyjnymi związanymi z remontem kapitalnym realizowanym przez powódkę (wymiana drzwi i okien). Biegła nie stwierdziła w piwnicach budynku zawodnienia. Natomiast w kosztach naprawy uwzględniła wykonanie nowych izolacji przeciwwilgociowych pod przewidzianymi do wymiany posadzkami betonowymi w piwnicach. Z ustnej opinii biegłej wynika, że wartość odtworzeniowa budynku wynosi wraz z podatkiem VAT około 200.000 zł. (dowód: opinia pisemna biegłej sądowej M. L. (2) k. 127 – 176, pismo biegłej k. 201 – 202, ustna opinia biegłej – zapis audio – video k. 221)

Powyższe okoliczności faktyczne Sąd ustalił w oparciu o spójne i w pełni przekonujące wskazane wyżej dowody, a w szczególności dokumenty urzędowe, sporządzone przez uprawnione organy w granicach ich kompetencji, które w ocenie Sądu były w pełni wiarygodne oraz niekwestionowane dokumenty prywatne, których prawdziwość nie budziła wątpliwości. Sąd przyjął opinie biegłych sądowych Z. F. i M. L. (2) bez zastrzeżeń, gdyż zostały one sporządzone zgodnie ze zleceniem Sądu, przy uwzględnieniu wszystkich okoliczności istotnych dla poczynienia niezbędnych ustaleń faktycznych. Opinie są spójne, zrozumiałe i weryfikowalne z uwagi na jasność zawartych w nich treści. Nie istniały też wątpliwości co do wiedzy, fachowości lub bezstronności biegłych. Wiedza i doświadczenie zawodowe opiniujących oraz stanowczy charakter opinii przekonują, że zasadnym było poczynienie ustaleń na podstawie tych opinii. Sąd oddalił wniosek dowodowy powódki o przeprowadzenie dowodu z opinii innego biegłego z zakresu budownictwa, gdyż przeprowadzenie tego dowodu w świetle wniosków wynikających z opinii biegłej sądowej M. L. (2) było zbędne.

Sąd zważył, co następuje:

W ustalonym stanie faktycznym powództwo zasługuje na uwzględnienie w znacznej części..

Sąd Najwyższy w uchwale z dnia 22 listopada 2013 roku (III CZP 75/13, Biul. SN 2013/11/13), stwierdził, że do spraw o naprawienie szkód wywołanych ruchem zakładu górniczego, w których zdarzenie wywołujące szkodę, jak i jej powstanie, miały miejsce przed dniem 1 stycznia 2012r. stosuje się przepisy ustawy z dnia 4 lutego 1994 roku – Prawo geologiczne i górnicze (tekst jednolity Dz. U. z 2005 r. Nr 228, poz. 1947 ze zm. – dalej pr.g.g.).

Przepis art. 92 ustawy z dnia 4 lutego 1994 roku – Prawo geologiczne i górnicze (tekst jednolity Dz. U. z 2005r. Nr 228, poz. 1947 ze zmianami) stanowił, że do naprawienia szkód spowodowanych ruchem zakładu górniczego, o których mowa w art. 91 ust. 1 i 2 powołanej wyżej ustawy stosuje się przepisy Kodeksu cywilnego, o ile ustawa Prawo górnicze i geologiczne nie stanowi inaczej. Odpowiedzialność pozwanego przedsiębiorcy opiera się więc na art. 435 k.c., który to przepis stanowi, że prowadzący na własny rachunek przedsiębiorstwo lub zakład wprawiany w ruch za pomocą sił przyrody (pary, gazu, elektryczności, paliw płynnych itp.) ponosi odpowiedzialność za szkodę na osobie lub mieniu, wyrządzoną komukolwiek przez ruch przedsiębiorstwa lub zakładu, chyba że szkoda nastąpiła wskutek siły wyższej albo wyłącznie z winy poszkodowanego lub osoby trzeciej, za którą nie ponosi odpowiedzialności (§ 1).

Bezspornym w sprawie było, że istnieje związek przyczynowy pomiędzy ruchem zakładu górniczego pozwanej a uszkodzeniami budynku mieszkalnego powódki położonego w R. przy ulicy (...).

Przepis art. 94 ust. 1 pr.g.g. stanowił, że naprawienie szkody powinno nastąpić przez przywrócenie stanu poprzedniego, zaś ust. 2 powołanego wyżej przepisu wynikało, że przywrócenie stanu poprzedniego może nastąpić przez dostarczenie gruntów, obiektów budowlanych, urządzeń, lokali, wody lub innych dóbr tego samego rodzaju. Regulacja zawarta w art. 95 ust. 1 pr.g.g. stanowiła wyjątek od zasady wyrażonej w art. 94 ust. tego prawa. Odstępstwo od restytucji naturalnej dopuszczone zostało tylko w dwóch wypadkach. Pierwszy z nich, określono jako brak możliwości przywrócenia stanu poprzedniego. Odstąpienie od restytucji naturalnej było także możliwe w przypadku, gdy koszty przywrócenia stanu poprzedniego rażąco przekraczałyby wysokość poniesionej szkody. Użycie w treści art. 95 ust. 1 pr.g.g. nieostrego zwrotu „rażąco” sprawiało, że ocena, czy przesłanka ta została spełniona, wymagało każdorazowo uwzględnienia okoliczności konkretnego przypadku, przez porównanie ze sobą dwóch wartości: wielkości szkody oraz kosztów potencjalnej restytucji naturalnej. Tylko w przypadku, gdy druga z wymienionych wartości zdecydowanie i niewspółmiernie przekraczała pierwszą, można uznać, że spełniony został wymóg wynikający z treści art. 95 ust. 1 pr.g.g. i dopuszczalne jest odstąpienie od restytucji naturalnej.

Z opinii biegłej sądowej M. L. (2) wynika, że naprawa ujawnionych uszkodzeń związanych z eksploatacją górniczą powinna nastąpić poprzez przywrócenie stanu poprzedniego. Szczegółowy zakres naprawy został opisany wyżej, zaś orientacyjny koszt robót biegła określiła na poziomie cen z IV kwartału 2013r. na kwotę 101.845,54 zł. Jednocześnie biegła podała, że wartość odtworzeniowa budynku wynosi około 200.000 zł (wraz z podatkiem VAT), zatem nie ulega wątpliwości, że w budynku powódki powinien zostać przeprowadzony remont, którego zakres opisano w części poprzedniej uzasadnienia. Ponadto biegła podała, że rektyfikacja budynku byłaby obciążona dużym ryzykiem wykonawczym z uwagi na wiek, charakter i stan podpiwniczenia, naturalne zużycie elementów konstrukcyjnych budynku, w szczególności fundamentu i stropów. W piwnicach budynku biegła nie stwierdziła zawadzenia. Natomiast w kosztach naprawy uwzględniła wykonanie nowych izolacji przeciwwilgociowych pod przewidzianymi do wymiany posadzkami betonowymi w piwnicach.

Z opinii biegłych wynika także, że na nieruchomości powódki brak jest innych zabudowań o charakterze stałym niż budynek mieszkalny, zatem powództwo o przeprowadzenie napraw w zabudowaniach gospodarczych oddalono.

Mając powyższe ustalenia i rozważania na względzie na podstawie art. 94 ust.1, 92 ustawy Prawo geologiczne i górnicze w związku art. 435 k.c. orzeczono jak w sentencji.

Zgodnie z art. 96 ust. pkt 12 ustawy o kosztach sądowych w sprawach cywilnych z dnia 28 lipca 2005r. (tekst jednolity z dnia 27 kwietnia 2010r. Dz.U. Nr 90, poz. 594 z późniejszymi zmianami) strona dochodząca naprawienia szkód spowodowanych ruchem zakładu górniczego, o których mowa w dziale V ustawy z dnia 4 lutego 1994 r. - Prawo geologiczne i górnicze nie ma obowiązku uiszczenia kosztów sądowych. Mając powyższe na względzie, na podstawie art. 113 ust. 1 ustawy o kosztach w sprawach cywilnych kosztami sądowymi obejmującymi opłatę sądową w kwocie 5.093,00 zł Sąd obciążył pozwaną - jako stronę przegrywającą sprawę.

Gliwice, dnia 07 kwietnia 2014r. SSO Katarzyna Banko